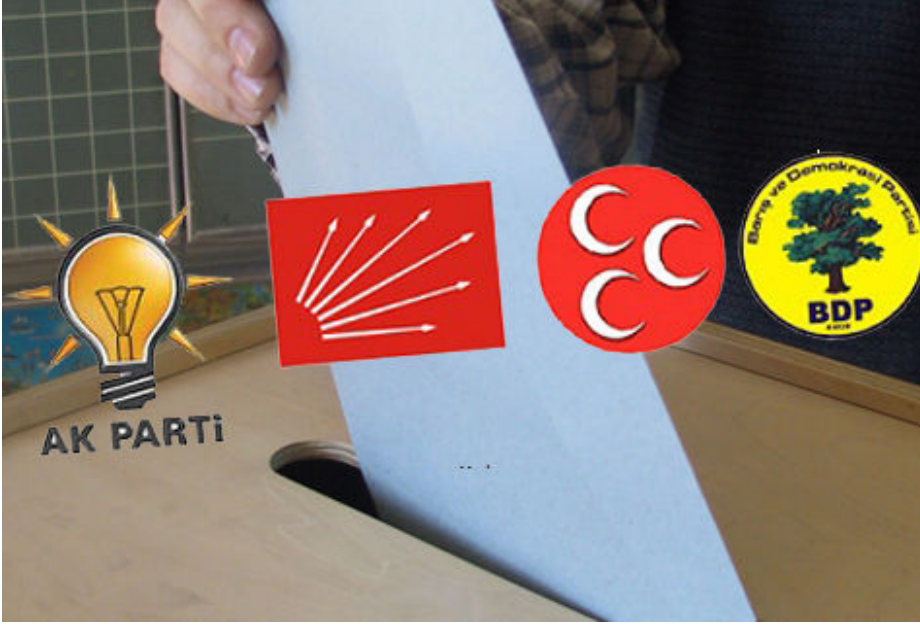

Radikal

Değişiklik en çok MHP'yi vuracak

Politika / 30/09/2013

Başbakan Erdoğan'ın üç seçim önerisinde biri olan yüzde 5 barajlı daraltılmış bölge sistemi uygulandığında BDP daha çok milletvekili çıkarıyor, MHP kan kaybediyor...

Radikal.com.tr - Bahçeşehir Üniversitesi Ekonomik ve toplumsal Araştırmalar Merkezi Müdürü ve Radikal yazarı Prof. Dr. Seyfettin Gürsel, bu yılın başında Mevcut Sistem (MS) ve Sıfır Barajlı Daraltılmış Bölge Karma Sistem'ini (SBDBKS) karşılaştıran bir seçim simülasyonu hazırladı.

	AKP	BDP	CHP	MHP	DİĞER	Toplam
Oy dağılımı (%)	45	6	26	13	10	100
Mevcut Sistem	340	0	149	61	0	550
Daraltılmış bölge(128 seçim bölgesi)	335	32	139	44	0	550

Prof. Gürsel, kendi hazırladığı simülasyonun "sıfır baraj" baz alınarak hazırlanmış olsa dahi yüzde 5'lik baraja göre sonuçların çok da etkilenmeyeceğini belirtti. Gürsel, "Benim projeksiyonumda zaten BDP'nin oy oranı yüzde 6 görünüyor. Dolayısıyla Başbakan'ın seçim sistemleri alternatifleri arasında sıraladığı Daraltılmış Bölge ve Yüzde 5 barajlı sisteme uygun bir yol izledim" dedi. Gürsel ayrıca kendi çalışmasında bölgelere düşen milletvekili sayısını da 6 olarak aldığını söyledi. Gürsel'in çalışmasına göre, yüzde 5 barajlı daraltılmış bölge sistemi uygulandığında sonuçlar şöyle ortaya çıkıyor:

Ünlüler demokrasi paketi için ne dedi?

* Temsilde adalet sorunun kilidi olan BDP Düşük Barajlı Mevcut Sistemde (DBMS) barajı geçtiği takdirde parlamentoda temsil adaletine uygun ölçüde, hatta biraz fazlasıyla temsil edilmektedir.

Seçim sistemi için üç seçenek

* Mevcut seçim sisteminde barajın yüzde 5'e düşürülmesi temsil adaletini kesinlikle garantilemez. Oy oranı yüzde 5 ile 6 arasında tahmin edilen BDP yaklaşık olarak her 8 seçmeninden birini kaybettiğinde az bir oy farkıyla yüzde 5 barajının altında kalacaktır. Buna karşılık Doğu ve Güney Doğu'nun pek çok seçim çevrelerinde birinci ya da ikinci parti olma durumu değişmeyecek, buna rağmen hiç milletvekili çıkaramayacak, kazandığı milletvekilleri de, çoğu AKP'ye olmak üzere, diğer partilere verilecektir. Barajın yüzde 5'e düşürülmesini talep etmek temsil adaleti açısından işlevsiz ve anlamsızdır. Böyle bir sorun barajın olmadığı SBDBKS'de doğal olarak namevcuttur. BDP'nin oyu yüzde 4,9'a düştüğünde, barajın yüzde 5 olduğu DBMS'de bu parti hiç milletvekili çıkaramazken, SBDBKS'de 31'i illerden olmak üzere 33 milletvekili çıkarmaktadır.

Başbakan Erdoğan 'demokratikleşme Paketi'ni açıkladı

* AKP D'Hondt sistemine uygun olarak birinci parti olması sayesinde oy oranlarının üzerinde temsil edilmektedir. Yüzde 45 oy oranında, alternatif seçim sistemlerinin tablo 1'deki sırasıyla AKP'nin temsil oranları, yüzde 61,8, 54,9 ve 59,3'dür. Aynı oranlar yüzde 35 oyda, yüzde 51,6, 43,3 ve 45'0'dir.

* Mevcut sistemde AKP'nin yüzde 35 oyla az bir farkla da olsa (284 milletvekili) mutlak çoğunluğu alabildiğine, ama diğer iki alternatif sistemde alamadığına dikkat çekelim. Bu konuyu "Tek parti iktidarı" bölümünde ayrıntılı olarak analiz edeceğiz. Yine de şimdiden birinci partinin yüzde 35 gibi oldukça düşük azınlık oyuyla mevcut sistemde üç partinin barajı geçmesine rağmen (Kasım 2002'nin aksine MHP'nin de barajı geçtiği varsayılıyor) tek parti iktidarı kurarak meşruiyet sorunları yaratabileceğini, ancak bu durumun dikkate alınan iki alternatif seçim sisteminde mümkün olmadığını belirtelim.

'Alevi dedesine maaş' yok, üniversiteye isim var

* CHP'nin her üç sistemde ve her iki oy senaryosunda temsil oranının oy oranına çok yakın bir aralıkta oluştuğunu belirtelim. Oy dağılım senaryolarında üçüncü parti durumunda olan MHP'nin temsil oranları oy oranlarının biraz altında oluşmaktadır.

DAR BÖLGE NEDİR?

Her bölge bir milletvekili çıkarıyor. Milletvekili sayısı kadar seçim çevresi oluşturuluyor. Siyaset bilimcilerin yorumuna göre bunun yararı, milletvekili partisinin genel merkezine değil, kuvvetli şekilde seçmene bağlıyor. Seçmen açısından avantaj sağlıyor ancak parlamentoda kaygan çoğunluklar ortaya çıkabiliyor. Dar bölgede, etnik, mezhepsel köken vb. etkenler öne

çıkabiliyor.

DARALTILMIŞ BÖLGE NEDİR?

Milletvekilinin çok olduğu illerde tek bölge yerine birden fazla bölgelere ayrılarak daraltılıyor. Daraltılmış bölge 1991 seçimlerinde uygulandı. Ankara 4 bölgeye bölünmüş, bir bölgede 5, diğerlerinde 6 milletvekili çıkmış. İstanbul 9 bölgeye bölünmüş; en az 3, en fazla 6 milletvekili çıkmıştı. Yeni sistemde ise nüfusa göre veya vekil sayısına göre de bölgeler ayrılabilir. Örneğin; Her 200 bin nüfusa bir bir vekil gibi.